

**MIGRATION OF STUDENTS OF THE UNIVERSITY UNDERGRADUATE STUDY OF
RADIOLOGICAL TECHNOLOGY, FACULTY OF HEALTH STUDIES, UNIVERSITY
OF MOSTAR**

Leonardo Nikolić

Faculty of Health Studies at University of Mostar, Bosnia and Herzegovina, leonardo.nikolic@fzs.sum.ba

Ivona Ljevak

Faculty of Health Studies at University of Mostar, Bosnia and Herzegovina, ivona.ljevak@fzs.sum.ba

Abstract: The aim of the exploratory research and the presented results was to reveal the migration aspiration of the students of the University undergraduate (baccalaureus) of Radiologic technology at the Faculty of Health Studies at the University of Mostar, and in the discussion, part to compare the results with the research pre-conducted at the same organizational unit of the University, among students of nursing, midwifery, physiotherapy, and sanitary engineering in 2018. Respondents and procedures: Respondents for this research were undergraduate students of the University of Mostar, majoring in radiological technology. The survey was conducted from May 1 to June 1, 2022, and the total number of respondents was 117. The survey was conducted based on a questionnaire created by the migration team, and the same survey was conducted earlier in the already mentioned research. The instrument consists of 18 items of open, closed, and combined types through which the following aspects were examined: students' attitudes about continuing their education abroad; the perception of students in terms of looking for job opportunities after completing their studies in the country or abroad; students' opinions about the possibility of employment in the country with a diploma from the faculty they are graduating at; students' perception of the reasons for continuing their education abroad and the reasons for looking for job opportunities abroad, and whether students think that the Covid-19 pandemic influenced their decision. Statistical processing was done in the program IBM SPSS Statistics 25. To respond to the set hypotheses and research subjects, descriptive statistical methods were used, categorical variables were presented with frequencies and percentages, and numerical ones with arithmetic mean and standard deviation. The chi-square test was used to test the significance of differences. Results: 117 undergraduate students participated in the research, of which 35 (29.9%) were first-year students, 44 (37.6%) were second-year students, and 38 (32.5%) were third-year students. Of which 30 (25.6%) are male students and 87 (74.4%) female students. 69.2% of students answer that they plan to look for a job in the country with a completed level of education. Slightly less than half of them, 45.3% of respondents, are thinking about going abroad and continuing their education. Almost a third of respondents, 32.5%, believe that they can acquire better knowledge outside the borders of Bosnia and Herzegovina. Slightly more than 70% of respondents plan to look for a job abroad, which is an alarming and astonishing fact that more and more educated and young, promising people do not see their future in their home country. Most of them plan to migrate to Germany. Almost half of all respondents would accept to work outside their profession abroad, but only temporarily. Not even 30% of respondents expressed a desire to return to their home country after finding a job abroad. Compared to the countries of the region, the percentage is roughly the same in neighboring Serbia, slightly more, 43% of them would return to Croatia, while 60% of respondents would decide to return to Slovenia. When it comes to the ongoing Covid-19 pandemic, the absolute majority of 91.5% of respondents believe that it has not influenced their decision to migrate. As the biggest reason for dissatisfaction in their country, which would make them look for happiness elsewhere, respondents cite a high rate of crime, nepotism, injustice, the impossibility of advancement, low wages, as well as a high rate of corruption. Conclusion: Having seen the results and the reasons why the surveyed students express a general desire to leave and find their happiness outside the borders of Bosnia and Herzegovina, we see that the brain drain trend continues. There is a general dissatisfaction with the state of the economy, politics, and economy in a country where they do not see their future, a suitable environment for achieving their goals, and a place they look at with hostility and distrust of a better tomorrow. In order to stop the continuous aging of the population, the lack of able-bodied and educated staff that we de facto produce, and that go abroad, a radical change is needed in all spheres of life in this country. A very similar alarming situation exists in the countries of the region.

Keywords: migration, students, education, radiological technology, job

---

**MIGRACIJA STUDENATA SVEUČILIŠNOG PREDDIPLOMSKOG STUDIJA
RADIOLOŠKE TEHNOLOGIJE FAKULTETA ZDRAVSTVENIH STUDIJA
SVEUČILIŠTA U MOSTARU**

Leonardo Nikolić

Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Mostaru, Bosna i Hercegovina, leonardo.nikolic@fzs.sum.ba

Ivona Ljevak

Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Mostaru, Bosna i Hercegovina, ivona.ljevak@fzs.sum.ba

Apstrakt: Eksplorativno istraživanje i prikazani rezultati za cilj su imali otkrivanje želje za migracijom studenata sveučilišnog preddiplomskog studija radiološke tehnologije Fakulteta zdravstvenih studija Sveučilišta u Mostaru, te u raspravi usporediti rezultate s već provedenim istraživanjem na istoj ustrojbenoj jedinici Sveučilišta u Mostaru među studentima sestinstva, primaljstva, fizioterapije te sanitarnog inženjerstva 2018. godine. Ispitanici za ovo istraživanje su bili studenti preddiplomskog studija Sveučilišta u Mostaru, smjer radiološka tehnologija. Istraživanje je provedeno od 1. svibnja do 1. lipnja 2022. godine, a ukupan broj ispitanika je bio 117. Istraživanje je provedeno na temelju upitnika koji je izradio tim za migraciju, te je isto istraživanje provedeno ranije na istoj sastavnici Sveučilišta među studentima sestinstva, primaljstva, fizioterapije te sanitarnog inženjerstva. Instrument čini 18 čestica otvorenog, zatvorenog i kombiniranog tipa putem kojih su ispitanici sljedeći aspekti: stavovi studenata o nastavku školovanja u inozemstvu; percepcija studenata u pogledu traženja mogućnosti za posao nakon završenih studija u zemlji ili inozemstvu; mišljenja studenata o mogućnosti upošljavanja u zemlji s obzirom na fakultet koji završavaju; percepcija studenata o razlozima nastavka školovanja u inozemstvu i razlozima za traženje mogućnosti za posao u inozemstvu, te smatraju li studenti kako je Covid-19 pandemija utjecala na njihovu odluku. Statistička obrada rađena je u programu IBM SPSS Statistics 25. Kako bi se odgovorilo na postavljene hipoteze i predmete istraživanja, korištene su metode deskriptivne statistike, kategorijske varijable prikazivane su frekvencijama i postotcima, numeričke aritmetičkom sredinom i standardnom devijacijom. Za testiranje značajnosti razlika korišten je hi-kvadrat test. Rezultati: U istraživanju je sudjelovalo 117 osoba preddiplomskog studija, od toga prve godine 35 (29,9%) studenata, studenata druge godine 44 (37,6%) te studenata treće godine 38 (32,5%). Od čega je 30 (25,6%) studenata te 87 (74,4%) studentica. 69,2% studenata odgovara kako *planira* tražiti posao u zemlji s završenim nivoom obrazovanja. Nešto manje od polovice, njih 45,3% ispitanika razmišlja o odlasku u inozemstvo te nastavku školovanja. Skoro trećina ispitanika, njih 32,5% smatra kako mogu steći bolje znanje van granica Bosne i Hercegovine. Nešto više od 70% ispitanika planira tražiti posao u inozemstvu, što je alarmantan i zapanjujući podatak kako sve više i više obrazovanih i mladih, perspektivnih ljudi ne vidi svoju budućnost u svojoj matičnoj zemlji. Najviše ih planira migrirati u Njemačku. Skoro polovica svih ispitanika prihvatila bi da radi posao izvan struke u inozemstvu, međutim samo privremeno. Niti 30% ispitanika nije izrazilo želju o povratku u matičnu zemlju nakon što bi pronašli posao u inozemstvu. U usporedbi s zemljama regije, otprilike identičan postotak je u susjednoj nam Srbiji, nešto malo više, njih 43% bi se vratilo u Hrvatsku, dok bi se 60% ispitanika odlučilo vratiti u Sloveniju. Kad je u pitanju Covid-19 pandemija koja još uvijek traje, apsolutna većina od 91,5% ispitanika smatra kako nije utjecala na promjenu njihove odluke o migraciji. Kao najveći razlog nezadovoljstva u svojoj državi zbog kojeg bi potražili sreću negdje drugo, ispitanici navode visoku stopu kriminala, nepotizma, nepravde, nemogućnosti napredovanja, male plaće kao i visoku stopu korupcije. Zaključak: Uvidjevši rezultate i razloge zbog kojih studenti ispitanici izražavaju opću želju za odlaskom i pronalaskom svoje sreće van granica Bosne i Hercegovine, vidimo kako se trend odljeva mozga nastavlja. Postoji opće nezadovoljstvo stanjem ekonomije, politike i gospodarstva u zemlji u kojoj ne vide svoju budućnost, pogodno okruženje za ostvarivanje svojih ciljeva i mjesto na koje gledaju neprijateljski i s nepovjerenjem u bolje sutra. Potrebna je promjena iz korjena u svim sferama života u ovoj zemlji kako bi se zaustavilo kontinuirano starenje stanovništva, manjak radno sposobnog i obrazovanog kadra kojeg de facto proizvodimo, a koji odlazi u inozemstvo. Vrlo slično alarmantno stanje je i u zemljama regije.

Ključne riječi: migracija, studenti, obrazovanje, radiološka tehnologija, zaposlenje

1. UVOD

Migracija (lat. migratio "seoba", "putovanje") podrazumijeva odlazak osobe iz svoje zemlje porijekla i useljenje u drugu zemlju. Migracija podrazumijeva fizičko kretanje kroz prostor između dvije destinacije, pri čemu je važna udaljenost, vrijeme ili trajnost boravka u drugoj zemlji, stanovanje. Odlaskom mladih, Bosna i Hercegovina gubi obrazovan, te politički raštrkan i „izgubljeni“ mladi kadar. U Bosni i Hercegovini trenutno ne postoji nijedna institucija koja radi na donošenju strategije da se zaustavi odlazak mladih ljudi iz BiH. Zbog toga je neophodno podizanje svijesti o važnosti provođenju reforme obrazovanja i lobiranja za usklađivanje obrazovnog sistema s

tržištem rada, podizanje svijesti o važnosti angažmana neke od nadležnih institucija ili komisija (po mogućnosti na državnom nivou) koja bi donijela hitnu strategiju o zaustavljanju/smanjenju broja mladih ljudi koji napuštaju Bosnu i Hercegovinu i promoviranju važnosti nezavisnosti medija kao iznimno važnog alata u kreiranju javnog mnijenja i utjecaja, naročito na mlade ljude, prilikom formiranja njihovih mišljenja i stavova. Jer, u suprotnom, ako je budućnost na mladima, onda za BiH bez mladih nema ni budućnosti.

2. CILJ ISTRAŽIVANJA

Eksplorativno istraživanje i prikazani rezultati za cilj su imali otkrivanje želje za migracijom studenata radiološke tehnologije Fakulteta zdravstvenih studija Sveučilišta u Mostaru, te u raspravi usporediti rezultate s već provedenim istraživanjem na istoj ustrojbenoj jedinici Sveučilišta među studentima sestrinstva, primaljstva, fizioterapije te sanitarnog inženjerstva 2018. godine. Postavljena hipoteza istraživanja je da će veći broj studenata izraziti želju za odlaskom iz BiH u inozemstvo u pogledu zapošljavanja i nastavka obrazovanja. Također da nakon odlaska studenti neće imati u planu povratak u vlastitu državu

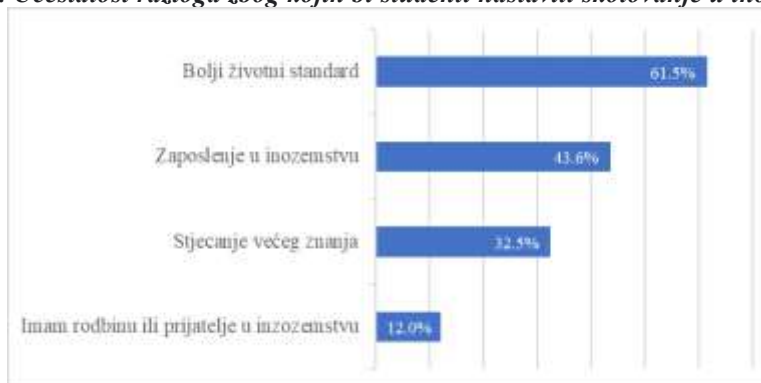
3. ISPITANICI I METODE

Ispitanici za ovo istraživanje su bili studenti preddiplomskog studija Sveučilišta u Mostaru, smjer radiološka tehnologija. Istraživanje je provedeno od 1. svibnja do 1. lipnja 2022. godine, a ukupan broj ispitanika je bio 117. Istraživanje je provedeno na temelju upitnika koji je izradio tim za migraciju, te je isto istraživanje provedeno ranije 2018. godine na istoj sastavnici Sveučilišta u Mostaru među studentima sestrinstva, primaljstva, fizioterapije te sanitarnog inženjerstva. U istraživanju je sudjelovalo 117 osoba preddiplomskog studija, od toga prve godine 35 (29,9%) studenata, studenata druge godine 44 (37,6%) te studenata treće godine 38 (32,5%). Prosječne dobi 20,76 godina (SD=1,46). Od čega je 30 (25,6%) studenata te 87 (74,4%) studentica. Žene su zastupljenije na sve tri godine studija u odnosu na muškarce. Prosječna dob se povećava s povećanjem godine studija. Kada je riječ o zaposlenju, 81 student/ica (69,2%) je nezaposleno, honorarno/sezonski ih je zaposleno 33 (28,2%), dok ih je stalno zaposlenih 3 (2,6%). Njih 70 (59,8%) živi s roditeljima, 31 (26,5%) s cimerom, 14 (12,0%) ih živi samo, a 2 s partnerom (1,7%). Svi studenti obuhvaćeni ovim istraživanjem su redoviti studenti (100%). Instrument čini 18 čestica otvorenog, zatvorenog i kombiniranog tipa putem kojih su ispitanici sljedeći aspekti: stavovi studenata o nastavku školovanja u inozemstvu; percepcija studenata u pogledu traženja mogućnosti za posao nakon završenih studija u zemlji ili inozemstvu; mišljenja studenata o mogućnosti upošljavanja u zemlji s obzirom na fakultet koji završavaju; percepcija studenata o razlozima nastavka školovanja u inozemstvu i razlozima za traženje mogućnosti za posao u inostranstvu, te smatraju li studenti kako je Covid-19 pandemija utjecala na njihovu odluku.

4. REZULTATI I RASPRAVA

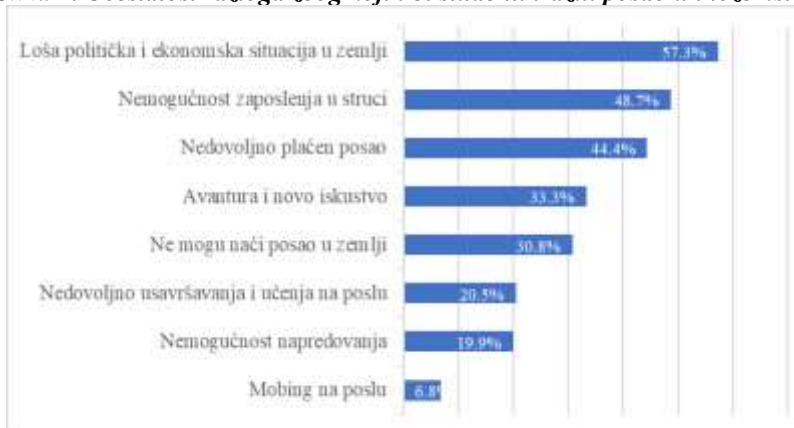
Uvidom u rezultate provedenog istraživanja u razdoblju od 01. svibnja 2022. do 01. lipnja 2022. na Fakultetu zdravstvenih studija Sveučilišta u Mostaru, gdje je glavna želja bila ispitati stavove studenata preddiplomskog studija Radiološke tehnologije o migraciji nakon završetka studija, možemo vidjeti kako je 25,6% studenata muškog spola, odnosno kako ženski spol, na koji otpada preostalih 74,4% preovladava. Također, u odnosu na istraživanje provedeno 2018. godine među studentima završne godine preddiplomskog studija sestrinstva, primaljstva, fizioterapije te sanitarnog inženjerstva, gdje su sudjelovala 143 ispitanika, možemo vidjeti korelaciju, odnosno sličnost u raspodjeli muškog u odnosu na ženski spol ispitanika. U navedenom istraživanju, broj ispitanika muškog spola iznosio je 31, odnosno 21,7%, dok je preostali broj od 112 ispitanika bio ženskog spola, njih 78,3%. Na pitanje *Jeste li tražili posao u zemlji sa završenim nivoom obrazovanja*, 69,2% studenata odgovara kako *nije, ali planira*. 28,2% *niti ne planira tražiti posao u matičnoj zemlji sa završenim nivoom obrazovanja*, dok vrlo mali broj od 3 studenata, odnosno 2,6% njih odgovara kako *jest, ali još uvijek nije našao/la posao u zemlji*. Interesantno, nitko od ispitanih studenata nije odgovorio potvrdno kako *je pronašao posao u svojoj zemlji sa završenim nivoom obrazovanja*. Kao u istraživanju provedenom ranije na Sveučilištu na sličnu tematiku, također raspoloženo informacijama kako većina studenata *nije tražila posao u zemlji, ali planira*; nadalje, najmanji broj ispitanih *nije, ali planira tražiti posao u zemlji*. S obzirom na postavljenu hipotezu, neočekivano manje od 50% ispitanika, njih 45,3% je odgovorilo, odnosno je iznijelo svoja razmišljanja, ali ne intenzivno, o odlasku u inozemstvo te nastavljanju školovanja, dok je 38,5% izričito ne razmišlja o napuštanju svog rodnog kraja i nastavku školovanja u inozemstvu. Najmanji broj ispitanika, njih 16,2% vrlo često razmišlja o nastavku školovanja u inozemstvu. Kako smatraju ispitanici, *razlozi zbog kojih bi nastavili školovanje u inozemstvu* su bolji životni standard kao najveći razlog zbog kojeg bi se upustili avanturu napuštanja svoje zemlje. Zatim, skoro trećina ispitanika, 32,5% smatra kako može steći bolje znanje tijekom školovanja u inozemstvu, dok 43,6% razmišlja o boljim mogućnostima zaposlenja u inozemstvu. 14 ispitanika ima rodbinu ili prijatelje u inozemstvu zbog kojih razmišljaju o nastavku školovanja u inozemstvu.

Slika 1. Učestalost razloga zbog kojih bi studenti nastavili školovanje u inozemstvu

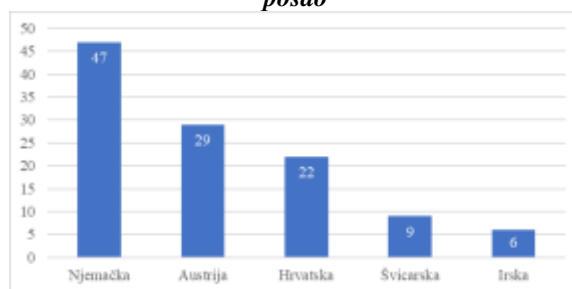
Na pitanje *Jeste li tražili posao u inozemstvu?*, skoro dvije trećine, odnosno 70,1% odgovara kako *nije, ali planira*. 24,8% nije, i ne planira, dok zanemarivo mali postotak od 2,6% studenata jest već pronašao posao u inozemstvu, odnosno isti toliki postotak onih koji jesu tražili, ali još uvijek nisu uspjeli pronaći posao u inozemstvu. U odnosu na istraživanje provedeno u susjednim zemljama, u Sloveniji, Hrvatskoj te Srbiji, dobiveni su rezultati kako skoro 80% ispitanika iz Srbije *ili je tražilo ili planira da traži posao u inozemstvu*, dok je broj ispitanika u Hrvatskoj oko 50%, odnosno u Sloveniji 60%. Od razloga zbog kojih bi tražili posao u inozemstvu, ispitanici su najčešće navodili lošu ekonomsku i političku situaciju u svojoj zemlji (57,3%), zatim nemogućnost zaposlenja u struci u svojoj zemlji (48,7%); dio smatra kako je struka koju su izabrali da rade u budućnosti nije dovoljno plaćena u zemlji (44,4%), dok dio smatra kako bi novi početak u inozemstvu bio odlična avantura (33,3%). Važno je napomenuti kako je 6,8% ispitanika naveo *mobing na poslu* kao razlog zbog kojeg bi napustili svoju zemlju i otišli u inozemstvo.

Slika 2. Učestalost razloga zbog kojih bi studenti tražili posao u inozemstvu

Također, ukoliko bi mogli birati zemlju u kojoj bi živjeli i radili svoj posao, studenti najviše spominju i biraju SR Njemačku, što je evidentni trend zadnjih godina, zatim Austriju, te Skandinavske zemlje kao što su Norveška, Švedska i Danska; također generalizirano zemlje EU, kao i članice Europskog gospodarskog prostora (EEA) te Švicarsku. 2 su odgovora bila Sjedinjene Američke Države.

Slika 3. Najčešće spominjane države za koje bi se sudionici najradije odlučili kada bi išli u inozemstvo tražiti posao

Kad je u pitanju posao izvan struke, u inozemstvu bi skoro polovica, odnosno 47,9% ispitanika bi prihvatilo raditi posao koji nije izvorno struka za koju su se školovali i u koju su se profesionalno usmjerili, međutim samo privremeno. Isključivo u struci bi prihvatilo zaposlenje 24,8% ispitanika, dok 10,3% ispitanika nema problem s tim, odnosno prihvatilo bi zaposlenje izvan struke trajno. 17,1% ispitanika nije sigurno u svoju odluku. Na upit o mogućnosti povratka u matičnu zemlju te nastavku s poslom i životom kod kuće nakon što bi pronašli posao u inozemstvu, ispitanici su generalno neodlučni, njih 41,9% ne zna i nije sigurno u svoj odgovor. Potvrдно na ovo pitanje odgovorilo je 28,2% ispitanika, dok je preostali broj od 35 ispitanika, odnosno 29,9% odgovorio kako se ne bi željeli vratiti u Bosnu i Hercegovinu. Rezultati istraživanja provedenog u susjednim zemljama pokazuju kako bi se 60% ispitanika iz Slovenije vratilo u svoju zemlju, 43% ispitanika izrazilo je želju za povratkom u Hrvatsku, dok bi cjelovitih 30% ispitanika iz susjedne nam Srbije prihvatilo povratak u rodnu zemlju. Obzirom na još uvijek tekuću pandemiju, najzastupljenija pošta koja je zadesila 21. stoljeće, također je postavljen upit koliko studenti ispitanici smatraju kako je ista utjecala na mogućnost zaposlenja u obrazovnom sustavu matične nam Bosne i Hercegovine; naime, najveći broj ispitanika službeno ne zauzima stranu - stava su kako i jest i nije; nešto više je onih koji izričito smatraju kako gotovo nikako nije utjecala pojava pandemije na pronalazak zaposlenja u odnosu na one koji smatraju kako je uvelike utjecala, u odnosu 15,4% naspram 10,3%. Dvotrećinska većina ispitanika, njih 77,8% smatra kako je početak same Covid-19 pandemije utjecao na njihovu odluku o migraciji iz Bosne i Hercegovine. Također, apsolutna većina od 91,5% ispitanika je stava kako se i dvije godine nakon početka pandemije Covid-19 njihova odluka o migraciji nije promijenila.

Tablica 1. Prikaz odgovora na pitanja vezana za Covid-19 i odluku o migraciji (N-broj ispitanika)

		N	%
Smatrate li kako je početak same Covid-19 pandemije utjecao na Vašu odluku o migraciji iz Bosne i Hercegovine?	Smatram	26	22,2
	Ne smatram	91	77,8
Je li se poslije dvije godine od početka pandemije Covid-19 Vaša odluka u migraciji promijenila?	Da	10	8,5
	Ne	107	91,5

Anketa je sadržavala i upit gdje se od ispitanika tražio barem jedan razlog zbog kojeg smatraju kako je njihova odluka o migraciji iz Bosne i Hercegovine ispravna. Najčešći odgovori glase, kako smatraju ispitanici, u razvijenijim zemljama postoji bolja mogućnost zaposlenja, bolji životni standard, generalno bolje plaćen posao te bolja i sigurnija budućnost, mentalni i društveni napredak; razlozi su zbog kojeg ispitanici planiraju napustiti matičnu zemlju. Izuzetno su nezadovoljni postojećom situacijom u Bosni i Hercegovini, od političke situacije, visoke stope kriminala, korupcije, nepotizma, nemogućnosti napredovanja, preko slabog socio-ekonomskog stanja, malih plaća, nemogućnosti zaposlenja u struci i velike nepravde. Također, važno je spomenuti i odgovor koji glasi "ispravno je sve što nas čini sretnima", iz čega možemo iščitati i zaključiti opće nezadovoljstvo i tugu, te želju za boljim i svjetlijim sutra.

5. ZAKLJUČAK

Pod pojmom migracija podrazumijeva se kretanje stanovništva, odnosno promjena stanovišta; odlazak iz svog jata u neko drugo, tuđe. U ovom istraživačkom radu cilj je bio ispitati i prikazati stav mladih, konkretno studenata treće godine sveučilišnog preddiplomskog studija Radiološke tehnologije Fakulteta zdravstvenih studija Sveučilišta u Mostaru o odlasku iz matične zemlje u inostranstvo iz raznoraznih motiva i zbog ostavarivanja raznoraznih ciljeva. Kao što to i podrazumijeva, migracija sama po sebi „osiromašuje“ zemlju maticu, i na sebi sopstven način obogaćuje

zemlju u koju su se nastanili spomenuti. Također, u Bosni i Hercegovini je vidljiv trend „odljeva mozgova“ zbog, kako smatraju ispitanici, najviše loše politike i gospodarenja resursima, loše ekonomske situacije, nedostatka potpore od nadležnih institucija u vidu napredovanja i po pitanju mobing na radnom mjestu. Ako na mladima zaista svijet staje, Bosne i Hercegovine u jednom trenutku više, po slobodnoj procjeni, „neće biti.“

Najznačajniji podaci kojima raspolažemo nakon provedenog istraživanja:

1. 69,2% studenata nije, ali planira tražiti posao u zemlji sa završenim nivoom obrazovanja; 28,2% niti ne planira.
2. 45,3% studenata razmišlja, ali ne intenzivno o napuštanju zemlje i nastavku školovanja u inozemstvu, što je manje od očekivanog; kao najčešći razlog zbog kojeg bi otišli navode bolji životni standard u inozemstvu
3. 70,1% studenata nije još uvijek, ali planira tražiti posao u inozemstvu; najčešći razlog je loša ekonomska i politička situacija u svojoj zemlji, kao i nemogućnost zaposlenja u struci u istoj.
4. 47,9% ispitanika bi prihvatilo raditi posao koji nije izvorno struka za koju su se školovali i u koju su se profesionalno usmjerili, međutim samo privremeno.

LITERATURA

- Bach, S. (2003). International migration of health workers: labour and social issues. *Geneva: International Labour Office.*
- Begović, S., Lazović-Pita, L., Pijalović, V., & Baskot, B. (2020). An investigation of determinants of youth propensity to emigrate from Bosnia and Herzegovina. *Economic Research-Ekonomska Istraživanja*, 33(1), 2574–2590. <https://doi.org/10.1080/1331677x.2020.1754267>
- Connell, J. (Ed.). (2008). *The international migration of health workers* (Vol. 10). Routledge.
- Gerlinger, T., & Schmucker, R. (2007). Transnational migration of health professionals in the European Union. *Cadernos De Saúde Pública*, 23(suppl 2). <https://doi.org/10.1590/s0102-311x2007001400008>
- Khan, K. W., Nadeem, S., ul Ain, Q., Muhammad, F., Zafar, T., & un Nisa, M. (2021). Attitude of Medical Students about Migrating Abroad: A Cross Sectional Study. *Life and Science*, 2(2), 3-3.
- Ljevak, I., Radoš, M., Perić, O., Romić, M., & Neumberg, M. (n.d.). *Migracija studenata fakulteta zdravstvenih studija Sveučilišta U Mostaru Migration of students from faculties of Health Studies of the University of Mostar*. Sestrinski glasnik. Retrieved January 23, 2023, from <https://hrcak.srce.hr/clanak/326637>
- Mesto, V. S. N., & Mesto, F. Z. Z. V. N. (2017). CELOSTNA OBRAVNAVA PACIENTA.
- Szpakowski, R., Zajac, P. W., Dykowska, G., Sienkiewicz, Z., Augustynowicz, A., & Czerw, A. (2016). Labour migration of Polish nurses: a questionnaire survey conducted with the Computer Assisted Web Interview technique. *Human resources for health*, 14(1), 79-88.
- Šarić, H., & Delić, A. (2022). Socijalno-Ekonomski Uzroci I posljedice odlaska Mladih iz Bosne i hercegovine. *Zbornik Radova Islamskog Pedagoškog Fakulteta u Bihaću*, 13(13), 237–268. <https://doi.org/10.52535/27441695.2021.13.237-268>
- Škalec, K. (2018). *Namjera za emigraciju među studentima sestrinstva na Hrvatskom katoličkom sveučilištu* (Doctoral dissertation, Catholic University of Croatia. Department of Nursing).